

25. Council decision 75/185/ EEC of 18 March 1975 [Electronic resource]. – Mode of access : <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/dcaa0653-252c-4f33-8f55-0415ee931d29/language-en>

26. Allen D. The Structural funds and cohesion policy : Extending the bargain to meet new challenges / D. Allen // Wallace H. Policy-Making in the European Union / H. Wallace, M. A Pollack; A. R Young. – Oxford : Oxford University Press, 2010. - P. 229-252.

Стаття надійшла до редакції 05.12.2016 р.

O. Grynko

HISTORY OF FORMATION AND STAGES OF DEVELOPMENT OF EUROPEAN UNION'S REGIONAL POLICY

In the article were analyzed approaches to the definition of the beginning and the stages of formation of EU regional policy. In modern historiography, which is dedicated to the study of the EU regional policy there are no common assessment on how it started, and on the allocation of the stages of its development. The author consider existing approaches to the periodization of the EU regional policy and the criteria that the authors lay as a basis for the proposed periodization of regional policy. Therefore, the criteria depends on the aspect of regional policy, which analyzed. Economists as criteria for periodization accept changes in economic and financial mechanisms of regional policy, transformation of its objectives. Political scientists emphasis on the qualitative changes that occur in the nature of relations "center-regions" and the transformation of the latter in equal partners in the political process. Some researchers determined the criteria for the periodization of the nature of the legal framework for regional policy and quantitative changes in the composition of the EU.

Key words: EU, regional policy, integration, region.

УДК 327.5

І.І. Зельманович

«ЗАМОРОЖЕНІ» КОНФЛІКТИ, ЯК ІНСТРУМЕНТ ГЕОПОЛІТИЧНОГО ПРОТИСТОЯННЯ

У статті аналізується природа «заморожених» конфліктів, причини їх виникнення та складнощі їхнього врегулювання. Розкривається місце та роль «заморожених» конфліктів в геополітичному просторі та наслідки які вони можуть мати, як для регіональної, так і для глобальної системи безпеки. А також зроблено спробу виявити інтереси провідних держав світу в зонах «замороженого» протистояння.

Ключові слова: конфлікт, «заморожений» конфлікт, пострадянський простір, врегулювання конфліктів, геополітичний простір, Російська Федерація, США.

Постановка проблеми. На початку ХХІ однією з найбільш глобальних проблем людства є проблема встановлення міжнародного миру та безпеки. Адже, сьогодні в світі за різними оцінками нараховується близько сорока гарячих точок. При цьому постійно збільшується число жертв, як серед цивільного населення, так і серед військових в результаті збройного протистояння.

Особливу увагу в цьому плані викликають «заморожені» конфлікти, які з стадії гострого протистояння перейшли в стадію напружених, так званих «тліючих» конфліктів. Проте, як показує практика часто політичне чи військове затишшя

виявляється оманливим. Подібні конфлікти, як і раніше, являють собою велику загрозу та негативно впливають на систему глобальної та регіональної безпеки.

Судячи з вище сказаного, сьогодні вся демократична та цивілізована світова спільнота повинна докласти максимум зусиль для призупинення та врегулювання всіх збройних конфліктів.

У вітчизняній та зарубіжній науковій літературі розглядаються різноманітні підходи, щодо сутності конфліктів, причин їх виникнення та проблем врегулювання. Вивченням конфліктів займаються в Інституті соціології НАН України, Інституті стратегічних досліджень, в Стокгольмському міжнародному інституті дослідження миру, та в ряді інших наукових центрах. Відомими дослідниками в даній галузі є В. Горбулін, А. Большаков, О. Власюк, А. Веселовський, М. Гордієнко, Л. Герасіна, Є. Жеребецький, Б. Кушнірук, Д. Сухіашвілі, О. Ранделі, Ш. Трьобст, Томас де Ваал та багато інших.

Виклад основного матеріалу. Процеси, пов'язані із закінченням холодної війни, попри надії на подолання істотних світових суперечностей, спричинили формування нових викликів у системі міжнародної безпеки. Ліквідація біполярної ідеологічної схеми, що визначала світовий устрій, не усунула конкуренції більш досконалих осучаснених доктрин і стратегій, спроможних конструювати власні порядки реальності. Загострення боротьби за домінування моделей інтерпретації сучасності призводить до виникнення нових суперечностей, що зрештою мають наслідком і нові збройні конфлікти. Проекцією геополітичного суперництва та боротьби великих держав за ресурси і зони політичного впливу на регіональному та локальному рівні є стимулювання місцевих конфліктів. Хоча сучасні конфлікти мають переважно внутрішній характер і їхньою основою є міжнаціональні, міжетнічні або міжконфесійні протиріччя, зовнішнє втручання з боку великих потуг дуже часто не стільки владжує, скільки загострює конфлікти [6, с. 35; 36].

«Заморожені» конфлікти найчастіше трактують як конфлікти, які не отримали політичного врегулювання, але вже вийшли з стадії прямого збройного протистояння [1, с. 28]. Або як ситуацію у міжнародних відносинах, коли збройний конфлікт між сторонами зупиняється без підписання мирного договору чи іншого політичного рішення конфлікту [8, с. 424].

Основними конфліктогенними регіонами на пострадянському просторі, де конфлікти знаходяться в «замороженому» стані, є території, так званих, самопроголошених Нагірно – Карабахської Республіки, Придністровсько – Молдавської Республіки, Республіки Абхазія, Південно – Осетинської Республіки, з 2014 року до цього переліку можна, на жаль, віднести і тимчасово окуповану РФ територію АРК та частину територій Донецької та Луганської областей. На Близькому Сході вони в основному представлені арабсько – ізраїльським протистоянням. Крім того, існують також численні конфлікти на території Азії та Африки. В Європі це в першу чергу конфліктні регіони колишньої Югославської республіки, а також досі невирішеним залишається Кіпрське питання.

Аналізуючи причини виникнення «заморожених» конфліктів, та складність їхнього вирішення, на наш погляд варто звернути увагу на 2 аспекти. Перше – це внутрішня складова, адже конфлікти, які виникають на міжетнічній чи міжконфесійній основі, а тим більше конфлікти під час яких пролилась людська кров, як показує практика, вирішити дуже важко, так як історичну пам'ять стерти не так вже і просто. Проте, у внутрішній складовій є і інший аспект, який полягає у вигідності існування таких конфліктів, як для окремих груп так і держав. Загалом в процесі врегулювання конфліктів розглядалося багато варіантів, проте дуже часто вони провалювались. Виникає питання – чому?

Серед основних внутрішніх причин несприйняття конструктивних проектів – дефіцит відкритості й демократії в новостворюваних державах та трансформація самої сутності конфліктів – з етнонаціональних вони переростали в конфлікт адміністрацій. У деяких випадках можна говорити й про матеріальні вигоди невизначеного статусу для частини правлячих еліт НД та їх «метрополій», які культивують «тіньову модель» соціально – економічного розвитку суспільства [5, с. 22]. Аналіз показує, що отримані напівлегальними схемами кошти витрачаються на споживання, а точніше на проїдання, на утримання штучних правоохоронних, адміністративних, митних і подібних систем. Як наслідок, відчувається поступовий економічний занепад «заморожених» територій. Це неозброєним оком видно на прикладі Аджарії та Абхазії, Правого та Лівого берегів Дністра тощо [4, с. 11].

Не менш важливим залишається і зовнішній аспект, який безпосередньо впливає на процес врегулювання даних конфліктів, і якому ми приділимо свою основну увагу.

Напрошується логічне питання: чи могли б існувати державні утворення без офіційного визнання, по суті, нелегально, в повній ізоляції, не маючи будь якої підтримки? Звичайно – ні. Чи могли б вони створити ефективний управлінський апарат, налагодити функціонування економічної системи території без певної допомоги інших держав? Навряд чи це було б можливим. Отже, на нашу думку, ключовим моментом вироблення стратегії щодо вирішення проблеми самовизначених країн є насамперед чітке розуміння, сателітами яких провідних держав вони є. Ні для кого не секрет, що сьогодні на Європейському континенті присутні три досить потужні гравці, які намагаються посилити свої позиції в умовах процесу зміни геополітичних зв'язків минулого. Це США, ЄС та Росія. Взнявши за основу цю початкову розстановку полюсів впливу на політичній карті Європи, можна визначити роль самопроголошених держав у сучасній геополітичній боротьбі в Європі. По суті, вони є зручними плацдармами для поширення впливу певних провідних держав. Також вони є джерелом тиску на «неслухняних» держав – сусідів, засобом для повернення їх у простір політичного впливу колишніх метрополій [7, с. 290].

Проте слід зазначити, що окреслена проблема характерна не тільки для Євразійського континенту.

В умовах біполярного світу перебіг конфлікту між арабськими країнами та Ізраїлем значною мірою визначався суперництвом між США і СРСР та їх боротьбою за розширення сфер впливу на Близькому Сході. Арабсько – ізраїльський конфлікт був складовою частиною американсько-радянського біполярного протистояння. У першій половині 1950 – х років зникла спільність підходів двох великих держав щодо арабсько – ізраїльського конфлікту. Великі держави намагалися розширити свої сфери впливу на Близькому Сході й заручитися підтримкою держав регіону. Арабсько – ізраїльський конфлікт перетворився в об'єкт суперництва між двома великими державами, які розглядають цей регіональний конфлікт через призму біполярної конфронтації. СРСР починає підтримувати арабські країни у їх протистоянні з Ізраїлем. Свідченням цього стало підписання у 1955 р. угоди про продаж Чехословаччиною зброї Єгипту. США орієнтуються на підтримку Ізраїлю. Така позиція Вашингтона та Москви багато в чому визначалася міркуваннями глобальної стратегії. Радянський Союз намагався налагодити дружні й партнерські відносини з арабськими країнами для того, щоб мати можливість використовувати їх у глобальному суперництві з США. Ізраїль поступово перетворився на головного близькосхідного союзника США, який мав стримувати загрозу з боку Радянського Союзу і його близькосхідних союзників з числа арабських країн [3, с. 218; 219].

Так Г. Кіссінджер розглядав Близький Схід у контексті американсько – радянського протистояння, підтримував сепаратний шлях врегулювання арабсько –

ізраїльського конфлікту та виступав проти двосторонніх американсько – радянських переговорів з питань близькосхідного врегулювання. Він вважав, що такі переговори вигідні насамперед СРСР, тому що дозволять Москві демонструвати арабським країнам свою значимість. Помічник президента з питань національної безпеки вважав, що США не варто квапитися з врегулюванням арабсько – ізраїльського конфлікту. На його думку, стагнація переговорного процесу вигідна Сполученим Штатам тому, що демонструє арабським країнам нездатність Радянського Союзу відстоювати їхні інтереси. Він вважав, що США не варто примушувати Ізраїль іти на поступки арабським країнам доки вони перебувають в сфері впливу Радянського Союзу. Г. Кіссінджер рекомендував американському керівництву застатися терпінням і чекати доки арабські країни відмовляться співпрацювати з Москвою і звернуться за допомогою до Вашингтону. Відмінність у підходах до врегулювання та суперництво за вплив у близькосхідному регіоні завадило наддержавам об'єднати зусилля для того, щоб добитися міцного миру на Близькому Сході [2, с. 157; 159].

Іншим не менш показовим прикладом геополітичного протистояння є вже пострадянський простір, де ключову позицію займає РФ.

Як потужний центр сили, безпосередньо задіяний у врегулюванні «заморожених» пострадянських конфліктів, Росія виходить із необхідності розв'язання їх із вигодою для себе. За відсутності такої можливості застосовується формула: ані остаточного врегулювання, ані одностороннього визнання. У цьому руслі задіяні різноманітні політичні прийоми:

1. формуються так звані «пастки для діалогу», проведення повторних референдумів у Придністров'ї та Південній Осетії щодо незалежності, які об'єктивно ускладнюють переговорний процес;

2. зміцнюються політичні режими в «невизнаних державах»;

3. підтримується поступова, так звана «часткова суверенізація» Придністров'я, Південної Осетії, Абхазії та Нагірного Карабаху.

Ідеологічно обґрунтовуючи свою підтримку НД прагненням їхніх народів до політичного самовизначення, Росія інтенсифікує процес включення кожного з них в орбіту свого політичного впливу. За неофіційною статистикою, близько 80% населення Абхазії та Цхінвальського регіону мають паспорти громадян Російської Федерації. Культивування проросійських настроїв, зокрема серед осетин та абхазців, сприяє не тільки позитивному процесу поширення серед них російської мови та культури, але й гальмує національне відродження [5, с. 23].

Як бачимо, сьогодні РФ діє за старими але вже на практиці перевіреними методами як на Донбасі так і в Криму. Роздаючи фейкові паспорти, поширюючи свою ідеологію «русськава мира», вона всіма засобами намагається вбити будь які елементи українського, та все що з ним пов'язано.

Таким чином, можемо зазначити, що основою протистояння, так само як і кризових ситуацій в українсько – російських відносинах, фактично є конфлікт цінностей: системи державницького авторитаризму в Росії та системи демократичних цінностей в Україні. Глобалізаційний чинник конфліктних напружень у відносинах полягає у визначені напрямів інтеграції пострадянських держав у світову макроцивілізаційну систему: безпосередньо, як суверенні держави, або опосередковано, тобто через євразійську регіональну модель під контролем Москви. Заперечуючи можливість всеохопного домінування США на світовій арені, Російська Федерація широко практикує риторику необхідності формування такого багатополюсного світового порядку, де не буде диктату однієї держави чи групи держав. Однак, насправді йдеться про закріплення за РФ власної зони домінування у так званому євразійському просторі. РФ продовжує вважати регіони близького оточення у просторі СНД зоною

свого виключного геополітичного впливу. Російська зовнішньополітична доктрина припускає силове втручання «на захист» російськомовного населення в інших державах СНД, що було підтверджено під час російсько-грузинського конфлікту в серпні 2008 року, а також агресії проти України. За сучасних умов характерною ознакою зовнішньої політики Російської Федерації є намагання утримати геополітичний контроль за ситуацією в межах пострадянського простору, що суперечить євроінтеграційному курсу України та низки інших держав цього простору [6, с. 39; 40].

Як бачимо, пострадянський простір відіграє суттєву роль у зовнішній політиці РФ, як свідчення цього, можна навести ряд інших прикладів, які суттєво відображають геополітичні прагнення Росії. Наприклад, такі речі сьогодні можна знайти в підручниках з геополітики в Росії:

«Одним из насущнейших геополитических требований России является «собираение Империи».». «Процес «собирания Империи» должен изначально ориентироваться на дальнюю цель, которой является выход России к теплым морям». Щодо України: «Суверенитет Украины представляет собой настолько негативное для русской геополитики явление, что, в принципе, легко может спровоцировать вооруженный конфликт» [9, с. 10], свідками якого ми власне і є.

Не менш абсурдними є погляди стосовно Кавказького регіону. Русская геополітика тут абсолютно однозначна:

«Особую геополитическую роль играет Армения, которая является традиционным и надежным союзником России на Кавказе. Армения служит важнейшей стратегической базой для предотвращения турецкой экспансии на север и восток в регионны среднеазиатского тюркского мира. И напротив, в наступальном геополитическом аспекте она важна как этнокультурная общность, непрерывно продолжающаяся и к югу, на территорию Турции, где находится значительная часть древней Армении и ее главная святыня гора Арарат. Расовое и лингвистическое родство связывает армян и с курдами, другим важнейшим этническим фактором, который можно использовать для провокации геополитических потрясений внутри Турции». Загалом «В отношении Юга у «географической оси истории» есть только один императив – геополитическая экспансия вплоть до берегов Индийского океана. ...С геополитической точки зрения, все пространство, отделяющее российскую территорию от южной береговой линии Евразии, является полосой, чью площадь необходимо свести к нулю».

Порушення літаками Росії кордонів Туреччини, тобто – вже пряма агресія проти країн НАТО, є тими елементами, які неоднозначно вказують на подальші плани Москви. Сучасна Московія нездатна забезпечити своєму населенню гідний добробут, їй треба відволікти увагу населення від цієї проблеми. Для цього Москві потрібна війна. Тільки приєднанням нових територій, їх повсюдний грабунок може дати Москві аргумент своєї так званої «величчї» [9, с. 10; 11].

Помічена така закономірність. Чим складніший економічний і фінансовий стан Росії, тим сильніша її агресивність. У першу чергу, щодо найближчих сусідів [10, с. 11].

Російська агресія проти України підірвала ідею побудови системи загальноєвропейської безпеки, а також звела нанівець одне з головних досягнень, покладене у фундамент ОБСЄ, – Гельсінський заключний акт, в якому задекларовано такі міжнародні принципи, як повага до суверенітету, відмова від використання сили або погрози силою, визнання непорушності кордонів та територіальної цілісності держав, мирне врегулювання суперечностей, невтручання у внутрішні справи, повага до прав і свобод людини, рівноправ'я країн та право народів розпоряджатися власною долею, співробітництво між державами, дотримання зобов'язань згідно з міжнародним правом [6, с. 45].

Як бачимо, геополітичні інтереси РФ не обмежуються тільки пострадянським простором. Цілі в Росії набагато далекоглядніші, їхньою метою є підрич загальносвітової, а особливо загальноєвропейської системи безпеки. Це проявляється в підтримці ліво та право радикальних рухів по всій Європі. Значні зусилля були покладені РФ для дестабілізації ситуації на Балканах, зокрема під час виборів в Чорногорії. Адже в Кремлі чудово розуміють значення, яке відіграє даний регіон для всієї Європи.

З іншого боку слід відмітити і те, що Європа в певній мірі виявилась неготовою до такої агресивної політики РФ.

Політика Заходу щодо країн СНД була двоїстою: з одного боку, в них підтримувалися демократичні трансформації, з другого – Захід намагався виробити для цих країн окремий формат відносин, що начебто зорієнтований на специфіку трансформаційних процесів, що начебто відбувалися в Російській Федерації. Як стало очевидно, країни європейської та євроатлантичної спільнот припустилися серйозної помилки, спираючись на припущення про рух Росії у напрямі західної демократії [6, с. 39].

Тому країни Європи, які виступають за зняття чи послаблення санкцій стосовно РФ показують, що для них сьогодні набагато важливішими є економічні та політичні вигоди, які вони отримують від співпраці з Росією, ніж ті ідеї та ідеали, що закладені в статуті ООН та інших міжнародно-правових актах. При цьому, країни ЄС, які підтримують Росію сьогодні, повинні пам'ятати про наслідки такої підтримки завтра, тримаючи в пам'яті трагічні не тільки для Європи, але й для всього світу наслідки, до яких призвела політика гітлерівської Німеччини та сталінського імперіалізму.

Проаналізувавши причини виникнення «заморожених» конфліктів і всю складність їхнього врегулювання, напрошується наступний висновок, їхня наявність вигідна провідним геополітичним гравцям, які за рахунок даних територій намагаються посилити сферу свого впливу в тому чи іншому регіоні та втілити в життя свої імперські амбіції. Яскравим свідченням цього є пострадянський простір і політика, яку тут здійснює РФ. В прагненні зберегти сферу свого впливу в регіоні, вона вдається до «консервування» конфліктів, руйнуючи таким чином всі аспекти міжнародного ладу, та підриваючи стабільність і безпеку у всьому світі.

Список використаної літератури

1. Большаков А. «Замороженные конфликты» постсоветского пространства : тупики международного миротворчества / А. Большаков // Политика. – 2008. – № 1. – С. 27–37 ; Bolshakov A. «Zamorozhennye konflikty» postsovetskogo prostranstva : tupiki mezhdunarodnogo mirotvorchestva / A. Bolshakov // Politika. – 2008. – № 1. – S. 27–37.

2. Бузань В. Американсько – радянські переговори з питань врегулювання арабсько – ізраїльського конфлікту (1967–1973). / В. Бузань // Гілея : науковий вісник. – 2015. – № 4. – С. 156–160 ; Buzan V. Amerykansko – radianski perehovory z pytan vrehuliuvannia arabsko – izrail'skoho konfliktu (1967–1973). / V. Buzan // Hileia : naukovyi visnyk. – 2015. – № 4. – S. 156–160.

3. Бузань В. Вплив американсько – радянського суперництва на перебіг арабсько – ізраїльського конфлікту (1956–1991 рр.) / В. Бузань // Гілея: науковий вісник. – 2013. – № 2. – С. 218–222 ; Buzan V. Vplyv amerykansko – radianskoho supernytstva na perebih arabsko – izrail'skoho konfliktu (1956–1991 rr.) / V. Buzan // Hileia: naukovyi visnyk. – 2013. – № 2. – S. 218–222.

4. Веселовський А. Врегулювання «заморожених» конфліктів: залучення європейських реалій / А. Веселовський // Науковий вісник Дипломатичної академії України. - 2007. – Вип. 13 : Зовнішня політика і дипломатія: історичний та сучасний вимір. – С. 10–13 ; Veselovskyi A. Vrehuliuvannia «zamorozhenykh» konfliktiv: zaluchennia

yevropeiskykh realii / A. Veselovskyi // Naukovyi visnyk Dyplomatychnoi akademii Ukrainy. - 2007. – Vyp. 13 : Zovnishnia polityka i dyplomatiia: istorychnyi ta suchasnyi vymir. – S. 10–13.

5. Власюк О. Проблеми врегулювання «заморожених» конфліктів у контексті розбудови нової архітектури безпеки в Чорноморському регіоні / О. Власюк // Науковий вісник Дипломатичної академії України. - 2007. – Вип. 13 : Зовнішня політика і дипломатія: історичний та сучасний вимір. – С. 20 – 24 ; Vlasiuk O. Problemy vrehuliuvannia «zamorozhenykh» konfliktiv u konteksti rozbudovy novoi arkhitektury bezpeky v Chornomorskomu rehioni / O. Vlasiuk // Naukovyi visnyk Dyplomatychnoi akademii Ukrainy. - 2007. – Vyp. 13 : Zovnishnia polityka i dyplomatiia: istorychnyi ta suchasnyi vymir. – S. 20 – 24.

6. Горбулін В. Донбас і Крим: ціна повернення : моногр. / за заг. ред. В. Горбуліна, О. Власюка, Е. Лібанової, О. Ляшенко. – Київ : НІСД, 2015. – 474 с. ; Horbulin V. Donbas i Krym: tsina povernennia : monohr. / za zah. red. V. Horbulina, O. Vlasiuka, E. Libanovoi, O. Liashenko. – Kyiv : NISD, 2015. – 474 s.

7. Кошелюк В. Самопроголошені держави як інструмент геополітичної стратегії провідних держав на Європейському континенті / В. Кошелюк, Т. Гринюк // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. - 2008. – Вип. 37. – С. 287 – 292 ; Kosheliuk V. Samoproholosheni derzhavy yak instrument heopolitychnoi stratehii providnykh derzhav na Yevropeiskomu kontynenti / V. Kosheliuk, T. Hryniuk // Naukovi zapysky Instytutu politychnykh i etnonatsionalnykh doslidzhen im. I. F. Kurasa NAN Ukrainy. - 2008. – Vyp. 37. – S. 287 – 292.

8. Кравчук В. «Заморожені конфлікти» як інструмент реалізації геостратегії РФ / В. Кравчук // Гілея: науковий вісник. – 2014. – № 11. – С. 424 – 427 ; Kravchuk V. «Zamorozheni konflikty» yak instrument realizatsii heostrategii RF / V. Kravchuk // Hileia: naukovyi visnyk. – 2014. – № 11. – S. 424 – 427.

9. Матузко Р. Нові вогнища третьої світової війни / Р. Матузко // Українське слово. – 2015. – 14 – 20 жовт. (№ 41). – С. 10–11 ; Matuzko R. Novi vohnyshcha tretoi svitovoi viiny / R. Matuzko // Ukrainske slovo. – 2015. – 14 – 20 zhovt. (№ 41). – S. 10–11.

10. Райхель Ю. Карабах. Кремль зацікавлений у підвищенні температури заморожених конфліктів уздовж периметра своїх кордонів / Ю. Райхель // День. – 2016. – 5 квіт. – С. 11 ; Raikhel Yu. Karabakh. Kreml zatsikavlenyi u pidvyshchenni temperatury zamorozhenykh konfliktiv uzdovzh perymetra svoikh kordoniv / Yu. Raikhel // Den. – 2016. – 5 kvit. – S. 11.

Стаття надійшла до редакції 28.11.2016 р.

I. Zelmanovych

«FROZEN» CONFLICTS AS AN INSTRUMENT OF GEOPOLITICAL CONFRONTATION

The article analyzes the nature of "frozen" conflicts, their causes and difficulties of their resolution. It reveals the place and role of "frozen" conflicts in the geopolitical environment, and the effects they may have, both for regional and global security system. It is stated that at the beginning of the 21–st century one of the most global problems of humanity is the issue of establishing of international peace and security.

After all, today according to various estimates, there are about forty hotspots all over the world. Thus the number of victims among the civilian population and the military is constantly increasing as a result of armed conflict.

The main focus of the article is given to the "frozen" conflicts, which moved from the stage of acute confrontation to the stage of intense, so-called "smoldering" conflicts. However, in practice, political or military lull often appears misleading.

The article also attempts to identify the interests of the leading countries of the world in the zones of "frozen" conflict.

Analyzing the causes of "frozen" conflicts and the complexity of their settlement indicates that their presence is beneficial for leading geopolitical players that with the help of these territories are trying to strengthen their sphere of influence in a given region. A vivid indication of this is the post-Soviet space and the politics of the Russian Federation. In order to maintain its sphere of influence in the region, it has resorted to the "conservation" of conflicts, thus destroying all aspects of the international order, and undermining security and stability in the world. The article points out that today the whole democratic and civilized world community should make every effort to stop and resolve all the armed conflicts.

After all, as John Kennedy once said "humanity has put an end to war, or war will put an end to mankind".

Key words: *conflict, "frozen" conflict, the post-Soviet space, conflict resolution, geopolitical environment, the Russian Federation, the United States of America.*

УДК 327:324/323.1

О.Я. Івасечко, О.В. Коваль

«БРЕКСІТ» ЯК НОВІТНЯ ЗАГРОЗА ЦІЛІСНОСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ НАСЛІДКИ

У статті розглянуто потенційні наслідки виходу Великої Британії зі складу Європейського Союзу як результат проведення референдуму та ініціювання відповідного процесу. Сполучене Королівство ще зі вступом до ЄС доволі критично ставилось до формування та реалізації європейської політики, яка більшою мірою була спрямована на тіснішу інтеграцію в межах об'єднання. Визначено, що основні вимоги Великобританії щодо проведення реформ у Європейському Союзі включають в себе неучасть Сполученого Королівства у подальшій політичній інтеграції, розширення спільного ринку для держав-членів ЄС, обмеження соціальних прав мігрантів та запровадження принципу мультивалютності. Акцентовано увагу на процедурі виходу з ЄС, яка чітко описана у статті 50 Лісабонського договору. Розкрито послідовність дій у випадку виходу держави-члена зі складу ЄС, яка, зокрема, полягає у веденні переговорів з Брюсселем про імплементацію статті 50, укладенні ряду двосторонніх торговельних угод по всьому світу, і, що найважливіше, реформуванні національного законодавства країни після того, як законодавство ЄС втратить чинність. Висвітлено ставлення вищих ешелонів влади і населення Великобританії щодо імплементації «Брексіту». Встановлено, що основними чинниками, які визначають прихильність або критику процесу «Брексіту», є географічний поділ населення, рівень урбанізації та освіченості респондентів, сфери зайнятості і політичні погляди британців. Зосереджено увагу на головних аргументах прихильників і противників виходу Великобританії з ЄС, які полягають, в першу чергу, у збереженні національної ідентичності британців, економічних втратах країни у разі ініціювання «Брексіту», зменшенні політичної ваги Великобританії на міжнародній арені, погіршенні безпекової ситуації в Сполученому Королівстві, посиленні міграційних тенденцій та значному впливі законодавства ЄС на національне законодавство держав-членів, що, на думку прихильників «Брексіту», порушує принцип невтручання у внутрішні справи країни. Зазначено, що з-поміж 27 країн-членів 6 представників ЄС зіткнуться з масштабними наслідками «Брексіту», так як більше за інших залучені у товарообіг зі Сполученим Королівством і мають